

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС”
(для бакалаврів, спеціалістів)**

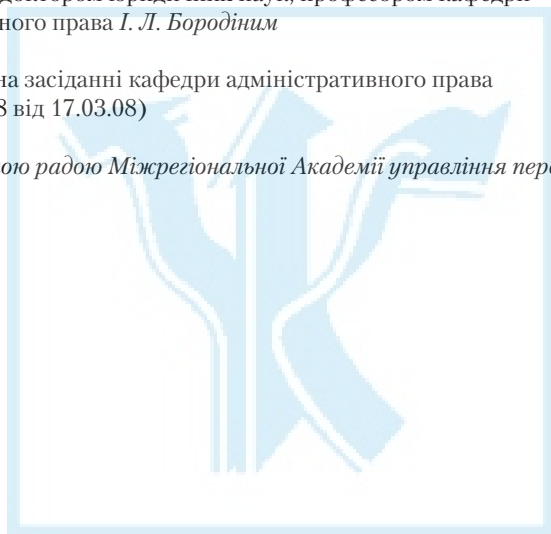
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доктором юридичних наук, професором кафедри адміністративного права *І. Л. Бородіним*

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права (протокол № 8 від 17.03.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Бородін І. Л. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право” (для бакалаврів, спеціалістів). – К.: МАУП, 2008. – 15 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з необхідних умов організації навчального процесу за кредитно-модульною системою є наявність робочої навчальної програми з кожної дисципліни, виконаної за модульно-рейтинговими засадами і доведеної до відома викладачів та студентів.

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу в час, вільний від обов'язкових занять.

Мета викладання навчальної дисципліни

Адміністративний процес є галуззю українського публічного права, нормами якого регулюється широкий комплекс відносин, що складаються переважно у сфері державного управління, у сфері внутрішньої управлінської діяльності державних структур, а також у процесі функціонування органів місцевого самоврядування.

Основною метою викладання навчальної дисципліни “Адміністративний процес” є розкриття сутності і змісту державного управління як однієї з основних форм державної діяльності, а також розкриття основних напрямів удосконалення державного управління згідно з положеннями Концепції адміністративної реформи в Україні з метою належного забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян.

Важливою метою адміністративно-процесуальної науки є також формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійних навичок та умінь щодо практичного застосування положень адміністративно-правового законодавства в повсякденному житті з урахуванням специфіки вищого закладу освіти, де вивчається ця навчальна дисципліна.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни вбачаються в аналізі та розкритті предмета адміністративного процесу і його джерел; поняття, властивостей та основних принципів адміністративного процесу; визначенні правового статусу різних суб'єктів адміністративного процесу.

Важливими завданнями навчального курсу “Адміністративний процес” є прищеплення майбутнім юристам комплексу спеціальних знань та умінь щодо використання чинного адміністративного процесуального законодавства та складання окремих процесуальних документів, всебічного аналізу різноманітних юридичних ситуацій та формування у них інших необхідних професійних навичок.

Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця

Набуті знання з адміністративного процесу будуть слугувати майбутнім фахівцям у вирішенні найрізноманітніших завдань, пов'язаних з професією юриста, насамперед у сфері функціонування виконавчої влади, у різних галузях державного управління та місцевого самоврядування, у правоохоронній діяльності, у системі державної служби, а також у сфері забезпечення прав і інтересів громадян та інших суб'єктів права, надання їм управлінських послуг.

Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

Адміністративний процес виступає однією з найбільш важливих юридичних дисциплін, яка передбачає знання майбутніми юристами великого комплексу правових категорій, пов'язаних з механізмом адміністративно-правового регулювання публічно-управлінських відносин.

Ця галузь права базується на положеннях Конституції України, багатьох законів, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України, а також відомчих нормативно-правових актів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Адміністративний процес” студенти повинні

знати:

- основні теоретико-правові положення інституту адміністративного процесу;
- систему і структуру чинного адміністративно-процесуального законодавства України;
- характеристику окремих адміністративно-процесуальних проваджень;
- систему суб'єктів адміністративного процесу;
- співвідношення адміністративного процесу та адміністративної юстиції.

вміти:

- тлумачити чинне адміністративно-процесуальне законодавство, зокрема КпАП України, КАСУ під час розв'язання правових ситуацій;
- застосовувати адміністративно-процесуальні норми у правоохоронній діяльності;
- складати окремі службові та адміністративно-процесуальні документи, приймати управлінські рішення;

- здійснювати функції із забезпечення законності під час здійснення адміністративно-процесуальних проваджень;
- відмежовувати предмет адміністративного процесу від системи інших суспільних відносин;
- аналізувати чинне адміністративно-процесуальне законодавство та здійснювати пошук відповідних нормативно-правових актів;
- аналізувати адміністративно-процесуальні норми, що регламентують стадії проваджень у справах, що виникають із адміністративно-правових відносин;
- складати адміністративно-процесуальний документ.

Категорії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка **“відмінно”** — студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;
- оцінка **“добре”** — загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;
- оцінка **“задовільно”** — студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і несамостійно;
- оцінка **“незадовільно”** — студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни

Адміністративний процес є однією з навчальних дисциплін, яка органічно пов'язана з іншими суміжними юридичними науками, зокрема такими, як: “Теорія держави і права”, “Конституційне право України”, “Адміністративне право”, “Фінансове право”, “Цивільне право”, “Транспортне право”, “Трудове право”, “Кримінальне право”, “Митне право”, “Корпоративне право”, “Господарське право”, “Адміністративне відповідальність”, “Муніципальне право” та іншими галузями права.

Знання та вміння, отримані під час вивчення цієї навчальної дисципліни, необхідні для професійної та практичної підготовки фахівця у сфері права.

Адміністративний процес як навчальна дисципліна передбачає системне викладення теоретичного і практичного матеріалу. Належне оволодіння курсом адміністративного процесу передбачає здобуття студентами необхідних знань під час лекцій, семінарських і практичних занять, а також у процесі індивідуальної та самостійної роботи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин, відведених на опрацювання			
		Всього	Лекції	Семінари	Само-стійна робота студента
	Змістовий модуль І. Адміністративний процес				
1	Поняття, структура та особливості адміністративного процесу	6	2	2	2
2	Суб'єкти адміністративного процесу	6	2	2	2
3	Провадження у справах про адміністративне правопорушення	6	2	2	2
4	Провадження за зверненнями громадян	6	2	2	2
5	Дисциплінарне провадження	6	2	2	2
6	Провадження щодо застосування заходів адміністративного примусу	6	2	2	2
7	Реєстраційно-дозвільні провадження	6	2	2	2
8	Адміністративне судочинство	12	6	4	2
Разом годин:		54	20	18	16

ЗМІСТ
дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Адміністративний процес

Тема 1. Поняття, структура та особливості адміністративного процесу

Питання для самоконтролю

1. Поняття адміністративного процесу.
2. Адміністративно-процесуальні норми, їх особливості та види. Адміністративно-процесуальні відносини та їх особливості.
3. Структура адміністративного процесу.
4. Принципи адміністративного процесу.

Теми рефератів

1. Поняття адміністративного процесу як виду юридичного процесу.
2. Мета і завдання адміністративного процесу.
3. Поняття адміністративно-процесуальної норми і її структура. Види адміністративно-процесуальних норм.
4. Адміністративно-юрисдикційні та неадміністративно-юрисдикційні провадження.
5. Стадії адміністративного процесу.

Література [1; 22–25]

Тема 2. Суб'єкти адміністративного процесу

Питання для самоконтролю

1. Поняття суб'єктів адміністративного процесу, їх система.
2. Індивідуальні та колективні суб'єкти адміністративного процесу.
3. Громадяни як суб'єкти адміністративного процесу та їх адміністративно-процесуальний статус.
4. Суб'єкти здійснення адміністративно-процесуальної діяльності: суди, міліція та інші державні органи, уповноважені розглядати адміністративні справи.
5. Інші суб'єкти адміністративного процесу: адвокат (захисник), свідок, експерт, перекладач, поняті, спеціаліст.

Теми рефератів

1. Співвідношення понять учасники та суб'єкти адміністративного процесу.
2. Коло суб'єктів здійснення адміністративно-процесуальної діяльності.
3. Адміністративно-процесуальний статус громадянина.
4. Роль прокуратури в адміністративному процесі.

Література [1–4; 22– 25]

Тема 3. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Питання для самоконтролю

1. Поняття, завдання та принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Принципи провадження. Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення. Учасники провадження.
2. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Підстави порушення справи про адміністративне правопорушення.
3. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Місце та строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.
5. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

Теми рефератів

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення.
2. Підстави провадження у справах про адміністративні правопорушення.
3. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення.
5. Місце розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Література [4; 5; 25–27]

Тема 4. Провадження за зверненнями громадян

Питання для самоконтролю

1. Поняття та види звернень громадян.
2. Поняття та види стадій провадження за зверненнями громадян.
3. Права та обов'язки суб'єктів провадження у зверненнях громадян.
4. Порядок розгляду звернень громадян: строки, пропозиції, заяви, скарги.

Теми рефератів

1. Поняття та види звернень громадян.
2. Вимоги до звернень громадян.
3. Види звернень громадян, що не розглядаються.
4. Строки розгляду звернень громадян.

Література [1; 3; 6; 7; 14; 30]

Тема 5. Дисциплінарне провадження

Питання для самоконтролю

1. Дисциплінарна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Характерні ознаки дисциплінарної відповідальності, її види.
2. Дисциплінарні стягнення — поняття та види.
3. Поняття, завдання та принципи дисциплінарного провадження.
4. Стадії дисциплінарного провадження.
5. Строки накладення дисциплінарного стягнення.

Література [8; 12; 29; 31]

Теми рефератів

1. Нормативні акти, що становлять правову основу дисциплінарного провадження.
2. Поняття дисциплінарного правопорушення.
3. Види дисциплінарних стягнень.
4. Співвідношення дисциплінарного стягнення з юридичною відповідальністю.

Тема 6. Провадження по застосуванню заходів адміністративного примусу

Питання для самоконтролю

1. Адміністративно-попереджувальні заходи та заходи адміністративного припинення як види адміністративного примусу.
2. Стадії провадження щодо застосування заходів адміністративного припинення.
3. Провадження щодо застосування адміністративного затримання; особистого огляду і огляду речей; вилученню речей і документів; відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та їх перевірки на стан алкогольного сп'яніння.

Теми рефератів

1. Поняття адміністративного примусу.
2. Заходи, що належать до адміністративного примусу.
3. Порядок та строки адміністративного затримання особи.
4. Особливості застосування особистого огляду та огляду особистих речей і документів.
5. Особливості відсторонення водія від управління транспортними засобами.

Література [2–6; 8; 19]

Тема 7. Реєстраційно-дозвільні провадження

Питання для самоконтролю

1. Поняття та види реєстраційно-дозвільних проваджень.
2. Особливості провадження щодо видачі дозволів на здійснення окремих видів діяльності.
3. Особливості провадження щодо видачі спеціальних дозволів, ліцензій на зайняття окремими видами господарської діяльності.
4. Особливості провадження, пов'язаного з видачею дозволів на окремі об'єкти та операції з ними.
5. Особливості провадження щодо реєстрації окремих фактів (засвідчення фактів народження, смерті, укладення шлюбу та його розторгнення).
6. Особливості провадження, пов'язаного з реєстрацією окремих суб'єктів.

Теми рефератів

1. Особливості провадження з легалізації об'єднання громадян.
2. Особливості провадження з державної реєстрації транспортних засобів.
3. Провадження щодо технічного огляду транспортного засобу.
4. Особливості провадження з державної реєстрації договорів оренди землі.

Література [5; 15; 16; 21; 31; 32]

Тема 8. Адміністративне судочинство

Питання для самоконтролю

1. Поняття адміністративної юстиції. Підсудність адміністративних справ.
2. Суб'єкти адміністративного судочинства.
3. Стадії адміністративного судочинства:
 - а) порушення справ;
 - б) підготовче провадження;
 - в) розгляд справ у суді;
 - г) апеляційне провадження;
 - д) касаційне провадження.
4. Виконання судових рішень в адміністративних справах.

Теми рефератів

1. Правові основи організації діяльності адміністративних судів.
2. Поняття та види доказів в адміністративному судочинстві.
3. Склад адміністративного суду.
4. Строки зверення до суду.
5. Зміст та види судових рішень.
6. Заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві.

Література [4–6; 14; 22]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

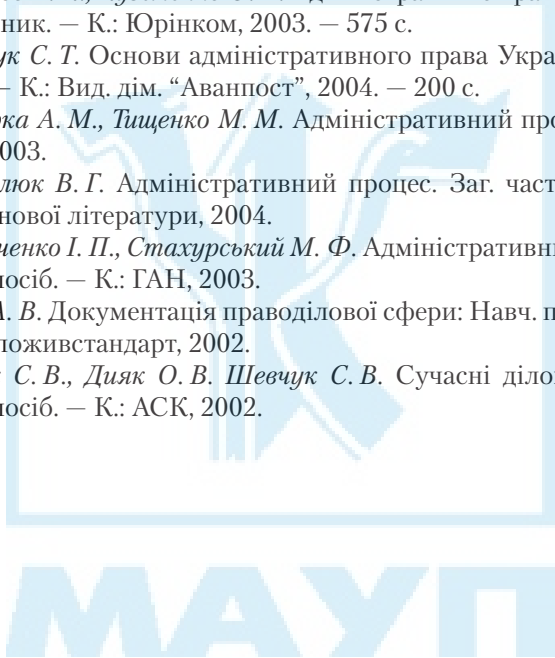
Основна

1. *Конституція України*. — К.: Атака, 2006.
2. *Повітряний кодекс України*. — К.: Атака, 1993.
3. *Кодекс України про адміністративні правопорушення*. — К., 2005.

4. *Кодекс адміністративного судочинства України*. — К.: Атіка, 2005.
5. *Адміністративна реформа в Україні: документи і матеріали* // Український правовий часопис. — Вип. 4. — 1999.
6. *Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні*: Указ Президента України від 22.07.98 № 810/98 // Офіц. вісн. України від 11.06.99 — № 71. — С. 32.
7. *Закон* України “Про громадянство України” від 18.01.01 // Уряд. кур’єр. — 2001. — № 39. — 1 берез.
8. *Закон* України “Про державну службу” від 16.12.93 // ВВР України. — 1993. — Ст. 490.
9. *Закон* України “Про об’єднання громадян” від 16.06.92 // ВВР України. — 1992. — Ст. 504.
10. *Закон* України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.97 // ВВР України. — 1997. — Ст. 170.
11. *Закон* України “Про службу в органах місцевого самоврядування” від 07.06.01 // ВВР України. — 2001. — Ст. 195.
12. *Закон* України “Про місцеві державні адміністрації” від 09.04.99 // ВВР України. — 1999. — Ст. 229.
13. *Закон* України “Про політичні партії в Україні” від 05.04.01 // Уряд. кур’єр. — 2001. — 28 квіт.
14. *Закон* України “Про звернення громадян” від 02 10.96 // ВВР України. — 1996. — Ст. 256.
15. *Закон* України “Про правовий статус іноземців” від 04.02.94 // ВВР України. — 1994. — Ст. 161.
16. *Закон* України “Про біженців” від 12.07.01 // Уряд. кур’єр. — 2001. — № 164. — 12 верес.
17. *Закон* України “Про вищу освіту” від 17.01.02 // Уряд. кур’єр. — 2002. — 15 трав.
18. *Закон* України “Про освіту” (1991 р.) в ред. від 23.03.96.
19. *Закон* України “Про боротьбу з корупцією” від 05.10.95 // ВВР України. — 1995. — Ст. 266.
20. *Закон* України “Про прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” від 23.03.2000.
21. *Інструкція* з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, РМ АРК, місцевих органах виконавчої влади: Затв. постановою КМУ від 17.10.97 // Уряд. кур’єр. — 1997. — 30 жовт.

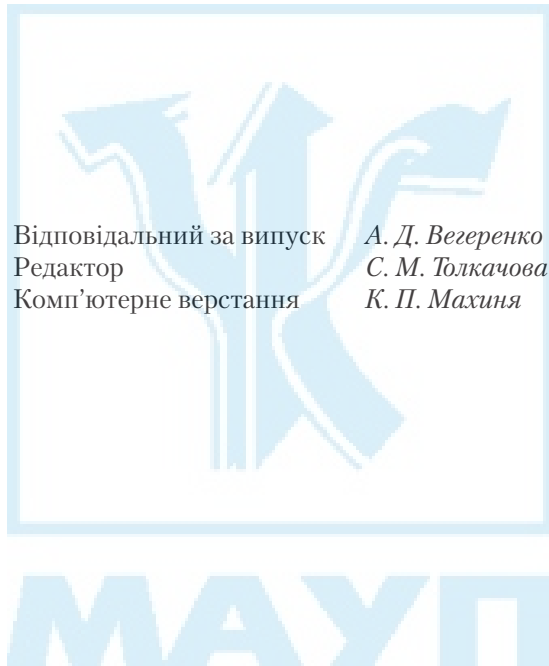
Додаткова (спеціальна)

22. *Адміністративне право України: Підручник. Академ. курс: У 2 т. Т. 1. Загальна частина.* — К.: Юрид. думка, 2004. — 582 с.
23. *Адміністративне право України: Підручник / За. ред. проф. Ю. П. Бітяка.* — К.: Юрінком, 2005. — 541 с.
24. *Гладун З. С. Адміністративне право України. Академічний курс.* — Т.: Карт-бланш, 2004. — 579 с.
25. *Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. С. В. Ківалова.* — Одеса, 2003.
26. *Колтаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: Підручник.* — К.: Юрінком, 2003. — 575 с.
27. *Гончарук С. Т. Основи адміністративного права України: Навч. посіб.* — К.: Вид. дім. “Аванпост”, 2004. — 200 с.
28. *Бандурка А. М., Тищенко М. М. Адміністративний процес.* — К.: ЛТД, 2003.
29. *Перепелюк В. Г. Адміністративний процес. Заг. частина.* — К.: Центр нової літератури, 2004.
30. *Голосніченко І. П., Стахурський М. Ф. Адміністративний процес: Навч. посіб.* — К.: ГАН, 2003.
31. *Корж А. В. Документація праводілової сфери: Навч. посіб.* — К.: Держспоживстандарт, 2002.
32. *Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери: Навч. посіб.* — К.: АСК, 2002.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Адміністративний процес”.....	7
Зміст дисципліни “Адміністративне право”.....	8
Список літератури.....	12

Зам. № ВКЦ-3827

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП